

Utbildningens inriktning och avgränsning

Självvärdering:

Turismvetenskap som disciplin vid Högskolan i Dalarna är inordnad i två utbildningsprogram. Ett kandidatprogram International Tourism Management (ITM) och ett magisterprogram Tourism Destination Development (TDD). Båda programmen ges helt på engelska och skiljer sig därmed från andra lärosäten med liknande inriktning. En internationell lärarkår och inresande studenter, ger både ITM- och TDD-programmen en multikulturell inlärningsmiljö.

Kandidatprogrammet strävar efter att ha ett internationellt turismperspektiv, samtidigt som den bibehåller en lokal och regional förankring. Programmet är utformat för att länka teori och praktik genom fältresor till intressenter i samhället och näringslivet. Studenterna interagerar med klasskamrater från hela världen och under det andra året av programmet har de möjlighet att tillbringa en termin vid annat lärosäte.

Magisterprogrammet har fokus på makroskala och hållbar och ansvarsfull utveckling av destinationer, snarare än affärsledning eller ett rent tillämpat perspektiv som andra magisterprogram.

Sakkunniga:

Sakkunniga bedömer att utbildningens profil är aktuell, relevant och strukturerad utifrån tydliga mål och syften. Utbildningen bedöms ha både internationell och nationell koppling genom olika nätverk och samarbeten samt även kopplingar till arbetsliv. Programmen erbjuds på engelska (görs av ytterligare ett lärosäte i Sverige vilket därmed utgör en styrka) vilket ökar den internationella kontakten genom att studenter i utbildningen bidrar med perspektiv på turism utanför den svenska kontexten. Dock frågar sig en av de sakkunniga vad det är i programmet som är så internationellt i *International Tourism Management* förutom namnet och efterlyser ett förtydligande av var de internationella perspektiven ligger i kursinnehållet.

Profilen bygger på en bred samhällsvetenskaplig grund där flera ämnen representeras i utbildningen och lärarkompetens kommer från olika vetenskapliga discipliner. Profilen är uppbyggd kring olika teman termin för termin som tillsammans bildar en helhet med tydlig progression från introduktion till fördjupning inom valda områden. Dessa i sin tur har nära koppling till forskning vid avdelningen och inom forskningscentret CeTLER.

Nämnden:

Nämnden noterar att de sakkunniga finner det oklart vad det internationella perspektivet ligger avseende kursinnehåll. Förutom internationella studenter/lärare är det oklart hur ett internationellt perspektiv säkerställs. Det är inte särskilt framträdande i utbildningsplan, men framgår i vissa kurser. Kurserna är dock ottydligt rubricerade ur detta hänseende.

I dialog med utbildningen meddelas att miljön med internationella lärare och in- och utresande studenter skapar en internationell miljö som även betyder mycket för innehållet. T ex öppnar undervisning på engelska för internationella fallstudier vilket är det vanligaste. Det medges dock att det på grund av detta kanske är lätt att ta det internationella perspektivet för givet, och nämnden rekommenderar att vid revidering av kursplaner nämna något om hur dessa perspektiv kommer till uttryck.

Lärarpersonal

Självvärdering:

Tabellen över undervisande lärarpersonal listar 13 lärare, varav nio är disputerade och därav fyra seniora forskare. Av de övriga är tre doktorander. Många har pedagogiska kvalifikationer från andra universitet både nationella och internationella. Undervisningstid är relativt jämnt fördelad mellan lärarna och även de seniora forskarna deltar i undervisning på grundnivå. De flesta är forskningsaktiva.

Sakkunniga:

Sakkunniga bedömer lärarkompetensen som tillfredställande. De flesta av undervisande lärare har disputerat. Lärarkollegiet har även en stor bredd i fråga om disciplinär, geografisk och kulturell, språklig bakgrund.

Vad gäller forskning har lärargruppen även forskning i sina tjänster, till överväldigande del och de är även att beteckna som aktiva forskare som är del av det internationella forskarsamfundet, via publikationer och deltagande i internationella konferenser. Forskningscentret CeTLeR utgör också en grund för hög forskningsaktivitet och möjligheter för studenter att knyta olika utbildningsmoment till forskningsprojekt och samarbeten med externa parter.

Många lärare saknar formell BHU och det är viktigt att uppmuntra till pedagogisk kompetensutveckling för alla grupper av anställda för att tillgodose långsiktiga behov och upprätthålla stabilitet i lärarkapacitet för både undervisning och examination på alla utbildningsnivåer. I tabell 1 i självvärderingen framgår att några helt saknar formell högskolepedagogisk utbildning. Enligt underlaget finns ett behov av kompetens för att stötta studenter med olika förkunskaper och behov av särskilt stöd. Det kan finnas anledning att ge särskild uppmärksamhet och resurser till lärare i ämnet för kompetensutveckling kopplat till dessa behov.

Det finns en viss slagsida i att merparten av lärarkollegiet har en bakgrund i kulturgeografi som disciplin. För att upprätthålla utbildningen kan det vara bra att tänka långsiktigt utifrån att turism är ett multidisciplinärt område som bygger på flera samverkande kompetenser även från andra vetenskapliga discipliner. Därför bör en situation där en ämnesmässig kompetensbakgrund dominerar undvikas. Även beroendet av tillgång till lärare vid andra avdelningar och då med annan ämneskunskap är en risk och innebär att deras kompetens inte tydligt inkluderar turism.

Det är också viktigt att inte låta undervisningen vila i alltför stor utsträckning på doktorander utan att även seniora anställda har en andel undervisning i sin tjänst fördelat på olika utbildningsnivåer.

Nämnden:

Sakkunnigutlåtandena är till viss del motsägelsefulla då de dels bedömer att lärarkåren har bredd, men å andra sidan noterar en risk med att majoriteten har sin hemvist inom kulturgeografi. Nämnden instämmer inte i att detta skulle vara ett problem och inte heller i sakkunnigas kommentar om att undervisningen vilar på doktorander.

Lärare från flera ämnen undervisar i programmet. Nämnden poängterar vikten av porösa gränser mellan institutioner och ämnen för att även framgent möjliggöra samarbeten.

I de fall lärare saknar BHU eller validering av motsvarande kompetens behöver möjlighet beredas att genomföra detta. Nämnden poängterar vikten av att HDa tillhandahåller BHU på engelska.

Utveckling av utbildningen

Självvärdering:

Utbildningen har en lång tradition av samarbete med lokala myndigheter, turistföretag och organisationer i Dalarna men program- och kursutveckling sker genom benchmarking mot liknande program och kurser i en rad ledande globala institutioner. Studenter träffas externa intressenter vid studiebesök där de har möjlighet att få kontakt med turistföretag och organisationer både lokalt och nationellt. Center for Tourism and Leisure Research (CeTLER) är ett nav för forskning och samarbete med turismintressenter i regionen. Centret som samfinansieras av Visit Dalarna och EU spelar en viktig roll för att säkerställa möjligheter att förbättra forskningsinformerad undervisning och föra avnämare i Dalarna närmare HDA:s forskning och utbildning.

Självvärderingen beskriver studenternas möjligheter att påverka utvecklingen av utbildningen. Det sker kontinuerliga möten mellan programledning och studentrepresentanter. Synpunkter som kommer fram i studentutvärderingar diskuteras inom lärarkollegiet för att resultera i eventuella åtgärder. Lärare inom turismvetenskap har också en årlig retreat, där utbildningsfrågor har en central position. I självvärderingen ges exempel på åtgärder som genomförts. Här lyfts bland annat de svårigheter som studenterna haft med kursen TR2004 vilket resulterade i en justering av aktuell kurs samt den efterföljande uppsatskursen. Även kursen internationell ekonomi har fått feedback av studenterna som i sin tur innebär att man nu tittar på att införa en ny kurs istället.

Sakkunniga:

Enligt underlagen genomförs utvärderingar och feedback och utvecklingsbehov diskuteras regelbundet i lärargrupperna och utifrån kursansvarigs rapport efter kursens genomförande. I kollegiet planerar man också att införa en struktur med klassrepresentanter vilket kan öka studenternas möjlighet att påverka.

Studenterna har möjligheter till att påverka utbildningarnas upplägg och genomförande. Dock är det oftast så att kurs- och programutvärderingar görs i efterhand, vilket inte hjälper de berörda studenterna, utan snarare kommande studenter. Detta kan stärkas genom en tydligare organisering av studenternas möjligheter att lämna synpunkter genom t ex klassrepresentanter som regelbundet bjuds in till möten för att diskutera behov i utbildningen.

I självvärderingen nämns problemen med internationella studenters förkunskaper och förståelse av det svenska akademiska systemet som något som redan identifierats och som kommer att fokuseras på i framtida arbete.

Nämnden:

I dialog meddelas att rutinmässiga kursutvärderingar alltid görs vilka i sig inte ger studenterna formella möjligheter att påverka under pågående kurs, men att programutvärderingar gör under programmets gång. Beträffande studentenkäten har för få svar lämnats för att kunna utgöra ett reliabelt underlag.

Arbetet för att åtgärda de nämnda svårigheterna med varierande förkunskaper och bakgrund i olika utbildningskulturer som den blandade studentpopulationen innebär, innefattar bland annat workshops i akademiskt skrivande inklusive bibliotekskunskap och diskussioner om plagiering, aktivt arbete med grupparbeten, och ett system med deltagande av alumner som studentstöd som kommer att utvärderas.

Genomförande av utbildningen

Självvärdering:

Programmen bygger på att kurserna avklaras i följd och det finns inbyggda kontrollstationer i programmen som syftar till att säkerställa att studenterna tillgodogör sig de kunskaper som krävs för att kunna gå vidare på nästa termin. En matris över examensmål/kurser åskådliggör denna progression. Formen av

undervisning förändras ju längre in i utbildningen studenten kommer och övergår från katederundervisning till mer individuell kontakt med lärare.

Metodkurserna är uppdelade på kvantitativ och kvalitativ metod, samt en inledande kurs i samhällsvetenskaplig forskningsmetod. Utöver detta ges även en kurs i projektarbete, som även det ger en viss förberedelse för examensarbetet. Studenterna förbereds även för sitt examensarbete genom extern hjälp från ex. bibliotekarier vad gällande skrivande och informationssökning.

Uppsatsämnen kommer ibland från branschen.

Upplägget rörande handledning och examination av examensarbeten har ett traditionellt upplägg. Handledning ges med motsvarande 20 timmar per student för kandidat och 25 timmar per student för magister. Upplägget med tre seminarier där arbeten (work in progress) ger chans till kamratgranskning av arbetet samt reflektion.

En utmaning som nämns i självvärderingen är att säkerställa studentcentrerade resultat oavsett var studenten kommer ifrån då internationella studerandes behov skiljer sig från de inhemska studenternas. Dessutom upplevs en ökning av administrativa uppgifter, vilket innebär utmaningar för ett studentcentrerat och pedagogiskt fokus. Det är viktigt att HDA ser till att resurser avsätts för att behålla detta.

Sakkunniga:

Sakkunniga bedömer att lärandemålen och examinationsformerna väl täcker in kraven i examensmålen. Tabellen över lärandemål och examinationer i relation till examensmålen visar på en god balans mellan examensmålen fördelat på olika kurser och med tydlig progression genom utbildningen.

I kursen TR2004 ingår tre delar varav den första har fokus på ämnets idémässiga och metodmässiga vetenskapliga tradition och utveckling. Det skulle vara en förbättring om denna aspekt kunde introduceras tydligare som en genomgående del av flera kurser genom hela utbildningen istället för att enbart ingå som en specifik del i en kurs mot slutet av utbildningen. Det skulle stärka studenternas förmåga koppla till examensmålen kunskap och förståelse och förstå ämnets omfattning och teoretiska grund särskilt med avseende på de kriterier i bedömningen av uppsatsen som rör den teoretiska bakgrunden i uppsatsen och dess relevans för problemformulering.

Sakkunniga bedömer att studenterna på båda programmen får den förberedelse man kan förvänta sig givet tidsramar och ekonomiska ramar för programmen särskilt utifrån att man delat upp kursen i metod på en kvalitativ och en kvantitativ del och att man under första terminen introducerar studenterna till forskningsmetodik (GTR22D).

Det förefaller finnas tillräckligt med kompetens och resurser för handledning av uppsatser och att handledningen bygger på nära kontakt med studenterna men där studenterna också har möjlighet att påverka.

Bedömningskriterierna för kandidatuppsats ger en tydlig översikt och struktur för arbetets olika delar och vad som förväntas av studenterna. Uppsatskursen innefattar också flera avstämningar genom seminarier och möjlighet för studenterna att dra nytta av andras erfarenheter. Man kan tycka att detta är många moment och krävande uppgifter som förväntas givet den begränsade tidsbudget som ges. Frågan är hur allt detta ryms inom dessa ramar?

Det saknas dokumentation som tydliggör hur och av vem uppsatsen bedöms. I självvärderingen anges att examinatorn ger kommentarer i samband med uppsatsseminariet vilka sedan diskuteras av handledare och

student för åtgärd innan en slutlig version skickas in. För att ytterligare stärka möjligheterna till en rättvis och tydlig bedömning kan det vara värt att renodla handledarens roll att stödja studentens uppsatsarbete ända fram till att slutlig version finns tillgänglig, och att examination sker av andra personer än de som varit handledare. Det skulle då kunna vara dels ett stöd för handledarna i utvecklingen av hög kvalitet i handledningsarbetet genom att examinator ger feedback till handledare efter bedömning av alla uppsatser. Dels att alla uppsatser bedöms på ett likartat sätt och av samma person/personer. Då finns en dialog mellan läraryrket i sin helhet och rollen som handledare respektive rollen som examinator för examensarbeten.

Utbildningen är en relativt bred akademisk utbildning som ger inblick i flera aspekter av arbetslivet. Dock saknas kurser som enbart utgörs av praktik och det framgår inte på vilket sätt studenterna i övrigt kan ta del av högskolegemensamma aktiviteter som förbereder dem för arbetslivet. Genom utbildningens samarbete med CeTLeR och praktiska moment i olika kurser finns dock god möjlighet för studenter att för insikt i och knyta kontakter med arbetsgivare inom turism.

Då programmen har ett internationellt fokus med studenter från en rad länder, har man per automatik ett internationellt fokus. Genom programmets möjlighet till utlandsstudier eller valbara kurser ökar detta ytterligare. Även lärarnas kompetens från flera andra länder och utbildningar ger god grund för att studenterna ska få inblick i många olika typer av arbeten efter färdig utbildning.

Vad gäller jämställdhet har lärarkollegiet en jämn könsfördelning. Hur situationen är bland studenter framgår inte av självvärderingen. Detta gäller även mångfald.

Hållbar utveckling är ett centralt fokus i flertalet av de kurser som ges på de två programmen. Här oftast med ett samhällsvetenskapligt fokus. Sakkunniga påpekar vikten av en bred lärarkompetens även rörande naturvetenskap och liknande speciellt när en av de viktigaste frågorna är hållbarhet.

Nämnden:

Sakkunniga är tveksamma till examinationsprocessen vid examensarbeten. I dialog klarlades att detta troligen är en misstolkning av underlagen och examinatorns respektive handledarens roll i examinationen förtydligades.

Totalt har 10 examensarbeten, fem på kandidat- och fem på magisternivå granskats. Den generella uppfattningen efter läsning av uppsatser i ämnet är att de är väl skrivna (rent språkligt) och håller god kvalitet formaliemässigt. Uppsatserna behandlar intressanta ämnesteman och hanterar relevanta val av vetenskapligt material (som även är omfattande). När det gäller uppsatsernas svagheter handlar det framförallt om att knyta uppsatsämne till en tydlig vetenskaplig grund. Uppsatserna kan utvecklas vad gäller problemformulering, tydlig teoretisk ram och operationalisering av densamma. Kopplat till detta kan med fördel även de metodologiska valen argumenteras för på ett tydligare sätt.

Sakkunnigas sammanfattning

Styrkor inom huvudområdet:

- Multikulturell lärandemiljö i fråga om heterogen grupp studenter och lärare/forskare.
- Lärare är aktiva forskare. Stark forskningsanknytning.
- Väl utvecklade nätverk för utbildning både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.
- Stark branschanknytning till utbildningen
- Kontinuerligt och målmedvetet arbete med kvalitetssäkring av utbildningen
- Lärare med lång erfarenhet leder till mer tid till studenter och mer effektivt resursutnyttjande

Svagheter inom huvudområdet:

- Man kan fråga sig vad det är i som är så internationellt i International Tourism Management förutom namnet? Förtydligande.
- Länken mellan kandidatprogrammet och magisterprogrammet i fråga om rubricering är oklar. Här finns en diskrepans och det är inte tydligt hur dessa två hör ihop.
- Det kan i praktiken bli svårt att både ha en målsättning att arbeta nära turismnäringen och tillämpat samtidigt som undervisningen skall vara fokuserad på forskning. Svår balansgång.
- Övergången mellan kandidat- och magisterprogrammet är begränsat.
- Antalet timmar som faktiskt allokeras för kontakt med studenter varierar beroende på erfarenhet bland lärare.
- Studenternas akademiska synsätt varierar på grund av heterogen studentgrupp.
- Möjligheter för studenter att påverka.
- Gällande ämnets teoretiska utveckling och tradition.
- Stöd till studenter med olika eller bristande förkunskaper.
- Dominerande ämnesbakgrund kopplat till geografiska perspektiv på turism.

Möjligheter för framtida utveckling:

- Större disciplinär bredd bland lärare och inriktning i kurser.
- Utöka TDD till ett masterprogram (2 år).

Sårbarhet för förändringar:

- Svag tillströmning av studenter.
- Låg genomströmning av antalet antagna i förhållande till antalet utfärdade examina.
- Turism som framtidsbransch ifrågasatt.
- Beroende av doktorander i undervisning.
- Stöd och resurser för administrativt arbete.
- Pedagogiska utmaningar kopplat till studenter med varierande bakgrund.
- Föränderlig omvärld vilket gör det svårt att hålla utbildningen uppdaterad, särskilt givet begränsade resurser per student i förhållande till kraven på utveckling av innehåll och tillgodoseende av studenters behov.